

lendbornir (født af Lendermands Slægt»), men dertil er der neppe tilstrækkelig Grund.» Den af S. Bugge tillbakavisade betydelsen upptages däremot av Alex. Bugge, *Vesterl. Indflyd. paa Nordboerne i Vikingetid* s. 135 (Chra Vidensk. Selsk. Forh. 1904, nr 1), som åberopar förekomsten i VGL. I av *lænder maþer* »som innehar lån» som motsats till bonde, och denna betydelse synes sannolikare som grund till den bördstolthet, som inskriften uttalar.

Översättning: Torsten och Östen och Natffare reste stenen efter Finnvid och Olev, Torkel, sina bröder. De voro alla Vikings söner av länsadelsbörd, läto resa stenen. Stenkil ristade runorna.

Inskriftens slut utgör en halvstrof i fornyrdeslag:

*Vāru allir
Vikings synir,
lændbornir mæn,
læto rætta stēn.*

55. Bjudby, Blacksta sn, Oppunda hd.

Pl. 33.

Litteratur: D 8vo 41; Runverser s. 320.

Om runstenens historia meddelas i D 8vo 41, Sthlm 1855 följande: »Denna Runsten skall förr varit omkring femtio alnar (29,63 m) från nyss beskrifne (Sö. 54), men ligger nu i vestra slutningen af en löfvig backe i samma gärde, fast närmare Bjudby. För mer än fyrtio år sedan, då stenen ännu låg å sitt förra ställe och med nedvänd inskrift, företog sig dåvarande jordegaren E. L., som hoppades att under honom finna skatter, att å stenen tända en väldig stockeld, hvarigenom han sprängdes i tolf stycken, hvilka omvändes och spriddes. Trettio år därefter upptogs av nuvarande egaren, Häradsdomaren Erik Andersson, platsen deromkring till åker, och han lät då föra de spridda styckena, med undantag af två ristade och ett oristadt, hvilka än saknas, till ofvannämnde backe, samt, så godt ske kunde, sammanfoga dem. En vacker handling! — Stenen är af fast granit. En icke obetydlig rygg sträcker sig efter midten af hans framsida uppifrån och ned. Ristningen är djup och å alla oskadade ställen tydlig.»

Vid mitt besök 1898 bestod runstenen av 10 bitar, sammanlagda till ett helt, vari allt var bevarat, som finns tecknat i D 8vo 41. Stenens längd var 2,95 m, bredden nedtill, där fulla bredden är i behåll 1,28 m, bredden upptill tangerande nedre slinglinjen 88 cm. Slingans bredd 10 cm.

År 1899 upplades runstenen på bekostnad av Södermanlands fornminnesförening i halvlutande ställning på en stenbädd och hopfästes med järndubbar och naglar.

Efter 1—8 **porstain** har ordet »lät» följt men av 9—10 **li** finnes blott ett stycke nedifrån, långt nog att visa, det 10 **i** saknat prick, **t** är alldeles borta. Efter 128—131 **pair** har förmodligen följt **ristu**, och foten av en stav, som är bevarad framför 133—136 **stan** hör kanske till bistaven av **u**.

Inskriften är följande:

Slingan: **porstain li** — **sa : stain : pena : — sik : sialfan : auk : sun : sin : hefni : uar til :**
 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50
enklans : ukr : trenkr : farin : uarp : þa : haima : at : harmi : taupr Korsets stam nedifrån: **kup**
 55 60 65 70 75 80 85 90 95
hialbi : sialu : paima Innanför vänstra slingan nedifrån: **bruni : auk : slopi : pair — u stan pena**
 100 105 110 115 120 125 130 135 140

2, 125 **o** hava formen **þ**, 4, 22, 105, 133 **s** formen **ʀ**. På grund av avståndet mellan **pena** och **sik** måste prepositionen däremellan hava varit **aftir**, icke **at**. I 110—114 **paima** är 113 **Y** m ett stupat **R**.

6--232678. Södermanlands runinskrifter.

Översättning: Torsten lät resa denna sten efter sig själv och sin son Hævner. Till England var den unge kämpen faren, blev sedan hemma till sorg död. Gud hjälpe deras själ! Brune och Slode de ristade denna sten.

Namnet ack. **hefni** motsvaras av fsv. *Hæmner* men förekommer icke annars i runinskrifter, sedan den gen. **hbnis**, som av Bugge lästs på L. 1264 och har tycke därav, utav O. v. Friesen, *N. Smål. fornm.för. tidskr.* 1907, s. 17 lästs **hrhls**, vilket tolkats som *Haral(d)s*.

Denna runsten skiljer sig från de flesta runstenar, som tala om färd till England, se Inl. § 27, genom att **o**-runan betecknar o-ljud i **porstain** och **slopi** och bör därför höra till en senare tid än dessa. Antagligen har Hævner sällat sig till den skeppshär, som danska konungen Sven Estridsson efter tre års rustningar år 1069 sände till England under befäl av sin broder Asbjörn jarl för att fördriva Vilhelm Erövraren, som 1066 inlagt England. Asbjörn lät emellertid muta sig av Vilhelm och återvände hem med flottan 1070. Genom Asbjörns förräderi fick den unge Hævner föga tillfälle att utmärka sig och dog sedan hemma.

S. Grundtvig, *Hist. tidskr.* 3 række, V. 602, uppställer hela inskriften ända till **kup hialbi** i metrisk form, Bugge, *Runverser*, s. 321 anser rimligare, att den versifierade delen endast utgöres av halvstrofen:

*Var til Ænglan(d)s
ungr drængr farin,
vardh þā hēma
at harmi dōdhr.*

Bugges uppfattning är troligen riktig, emedan halvstrofens verser äro metriskt bättre byggda än det föregående och i Sö. 54 Bjudby början är prosa, omdömet om personerna vers. Som rytmisk prosa kan dock kanske (**aftir**) **sik : sialfan : auk : sun : sin : hefni** på grund av allitterationen och ställningen av appositionen **sun : sin** framför **hefni** uppfattas.

56. Fyrby, Blacksta sn, Oppunda hd.

Pl. 33.

Litteratur: D 8vo 55; Runverser s. 323.

Runristningen finns å en åt vägen vänd sida av ett jordfast gråstensblock omedelbart invid södra sidan av landsvägen nordost om Fyrby. Den del av stenen, varpå ristningen befinner sig, är i höjd 2,25 m, ristningens bredd nedtill är 82 cm, upptill över mellanslingans topp 47 cm, slingans bredd 9 cm.

Om omgivningen yttrar Dybeck: »Norr om byn är marken äfven jämn och någon högst betydlig stensättning synes varit i bytägten närmast vägen. Flera grafkullar och stenkretsar äro ännu nära derintill i skogen på andra (norra) sidan om vägen.»

Inskriften börjar med 1—3 **iak**, vars **i** ej anses ristat i D 8vo 55 men ej är svagare än övriga runstavar. De fåror som korsa staven likt bistavar till **✠**, äro däremot icke huggna. Den följande punkten är tydlig. I 4—7 **uait** tecknas **6 i** uti D 8vo 55 som **Λ**, har visserligen en fåra lik bistaven till **†** men icke huggen, då den sträcker sig för långt t. v. Övre pricken i kolon efter **uait** står långt åt höger, efter 31—34 **menr** åter åt v. 35—41 läser Dybeck **kynasta** och säger 35 vara rättad från **Λ** till **Υ**, man skulle väl snarare vilja säga från **℞**, i det mellanstrecket blivit förlängt till bistav av **Υ**, som ock Stephens *ONRM* II, 751 anmärker; förmodligen har ristaren av misstag först upprepat det föregående **℞**. Ristningen **rynasta** skulle höra till adj.